

KRONIKA WYDARZEŃ BIESZCZADZKIEGO PARKU NARODOWEGO

–2021–

Luty 2021

W ramach polsko-słowackiej współpracy transgranicznej, w lutym 2021 r., ukazała się publikacja pt.: „Bieszczadzki Park Narodowy i Park Narodowy Połoni-ny – osobliwości przyrodnicze i kulturowe”. Książka ma charakter zarówno popularno-naukowy jak i albumowy, gdyż ilustrowana jest wieloma pięknymi fotografiami. Przybliża unikalną przyrodę dwóch parków narodowych sąsiadujących ze sobą na styku granic polskiej i słowackiej. Publikacja została wydana w trzech wersjach językowych – polskiej, słowackiej i angielskiej.

21.02–14.05.2021

W Zachowawczej Hodowli Konia Huculskiego w Wołosatem w okresie od 21 lutego do 14 maja przyszło na świat 6 klaczek i 4 ogierki. Jednocześnie zaplanowano pokrycie 24 klaczy matek przy pomocy dwóch tzw. ogierów czołowych. Zażrebieńia prowadzone były w miesiącach marzec, kwiecień i maj. Wykonane latem kontrolne badanie ultrasonograficzne potwierdziło ciążę u 14 klaczy matek. Do wypasu oraz do przepasania łąk po koszeniach wytypowano łącznie 99 ha ekosystemów łąkowo-pastwiskowych. Ekstensywny wypas odbywał się w kwaternach ogrodzonych pastuchem.

Marzec–Listopad 2021

Tegoroczna edycja projektu „Ochrona ekosystemów leśnych oraz utrzymanie, wyposażenie i remont infrastruktury ruchu turystycznego” dofinansowanego z funduszu leśnego, pozwoliła na realizację wielu zadań ochronnych. Poza leśnymi zabiegami pielęgnacyjnymi zrealizowano szereg inwestycji związanych z utrzymaniem szlaków turystycznych i ich infrastrukturą. Ustawiono przenośne kabiny toaletowe typu Toi-Toi, zapewniając ich utrzymanie. Nowym rozwiązaniem było zlokalizowanie dwóch toalet przenośnych w połowie szlaku z Wołosatego na Tarnicę. Istotnym działaniem było uprzątnięcie dzikiego wysypiska śmieci zlokalizowanego nad potokiem Roztoki w miejscowości Tarnawa Niżna. Poza pracami konserwatorskimi wzdłuż szlaków leśnych dokonano również remontu drewnianej kładki na torfowisku w Tarnawie Wyżnej.

Kwiecień–Sierpień 2021

Opracowano koncepcję nowej ścieżki w Caryńskim – o profilu przyrodniczo-historycznym. Trasa ścieżki biegnie wzdłuż doliny potoku Caryńskiego, gdzie do poł. XX w. istniała wieś Caryńskie. Obszar ten był najpóźniej włączony do Bieszczadzkiego PN – w 1999 roku. Odznacza się szczególnymi walorami kulturowymi i przyrodniczymi. Wartości te dodatkowo wzmocnione są aspektem widokowym i ustronnym charakterem całej doliny. W obrębie ścieżki wyznaczono przystanki, które szczegółowo opisano we wstępnym tekście dedykowanym do planowanego audiobooka.

Okres wegetacyjny 2021

Bieszczadzki Park Narodowy wykonał zabiegi ochronne w ekosystemach nieleśnych na łącznej powierzchni ok. 1279 ha – w tym 470 ha finansowane i prowadzone było we własnym zakresie, z czego 360 ha to koszenia, 70 ha – użytkowanie kośno-wypasowe, a 40 ha wypas. Dodatkowo na powierzchni 800 ha łąk realizowany był wypas i koszenie przy udziale dzierżawców. Prowadzono również działania polegające na zwalczaniu obcych gatunków inwazyjnych – barszczu Sosnowskiego oraz niecierpka gruczołowatego. Zabieg polegał na ręcznym usunięciu części nadziemnej roślin wraz z nasionami. W przypadku barszczu usunięcie części nadziemnej było połączone z wykopywaniem korzeni. Z udziałem grupy 8 wolontariuszy i 3 praktykantów usunięto również kilka kęp rdestowca sachalińskiego na kempingu Górna Wetlinka.

20–25.04.2021

Z okazji Światowego Dnia Ziemi, obchodzonego 22 kwietnia, po raz drugi zorganizowano internetową akcję p.n.: „Gest dla Ziemi”. W ramach akcji zachęcano do wykonania drobnego gestu dla naszej planety – dobrego uczynku, który sprawi, że nasza Ziemia będzie „zdrowsza”.

24–31.05.2021

W zainicjowanej przez BdPN akcji medialnej pn. „Dzika drużyna polskich parków narodowych” uczestniczyło 17 z 23 polskich parków narodowych. Akcja ruszyła 25 maja, z okazji Europejskiego Dnia Parków Narodowych. Zadanie polegało na tym, by zaprezentować jeden wyjątkowy i mało znany gatunek na Facebooku danego parku narodowego.

26.06.2021

Zakończył się cykl szkoleń dla przewodników beskidzkich na licencję BdPN. W ubiegłym roku szkolenia zostały odwołane ze względu na pandemię. W 2021 roku zainteresowanie szkoleniami było bardzo duże – ok. 120 osób (70 nowych przewodników z licencją BdPN, a 50 przedłużających licencję). Dostosowując się do ograniczeń epidemicznych przeprowadzono 5 szkoleń terenowych, a cykl wykładów dla osób ubiegających się o licencję po raz pierwszy (szkolenie podstawowe) odbył się online.

Czerwiec–Wrzesień 2021

Osobliwości przyrodnicze Bieszczadzkiego Parku Narodowego – poznaj, pokochaj, chroń” – akcja plenerowa:

Z okazji Dnia Dziecka zorganizowano akcję edukacyjną pod namiotami, a w sierpniu – z okazji 48 urodzin Bieszczadzkiego Parku Narodowego. We wrześniu, przy parkingu w Wołosatem, zaprezentowano wystawę plenerową. Składa się ona z 24 plansz fotograficznych pokazujących wyjątkowość przyrody i zabytków kulturowych Bieszczadzkiego PN, z opisami w języku polskim i angielskim. Można ją zwiedzać bezpłatnie w sezonie turystycznym. Wystawa była alternatywą dla Muzeum Przyrodniczego, które było nieczynne z powodu remontu.

W ramach akcji zachęcano turystów do odwiedzania także innych obiektów znajdujących się w Wołosatem, takich jak Zachowawcza Stadnina Konia Huculskiego, Terenowa Stacja Edukacji Ekologicznej wraz z ogródkiem edukacyjnym oraz Salka Edukacji Turystycznej na parkingu. W czasie pandemii działania edukacyjne Parku muszą być bezpieczne dla odbiorców. Warunek ten spełniały właśnie działania edukacyjne przez Internet, spotkania edukacyjne na świeżym powietrzu oraz wystawa plenerowa.

28.07.2021

Podczas 44. sesji Komitetu Światowego Dziedzictwa, buczyny o charakterze pierwotnym Bieszczadzkiego Parku Narodowego stały się częścią seryjnego wpisu na listę światowego dziedzictwa UNESCO „Pradawne i pierwotne lasy bukowe Karpat i innych regionów Europy”. Na listę UNESCO trafiły cztery kompleksy lasów bukowych o łącznej powierzchni 3472 ha (11% powierzchni Parku): na północnych zboczach Połoniny Wetlińskiej i Smereka, w Paśmie Granicznym i w Dolinie Górnej Solinki oraz w dolinach potoków Terebowiec i Wołosatka. Włączenie na listę UNESCO nie zmieni statusu ochronnego tych drzewostanów, które od wielu lat są ściśle chronione (niektóre od 1958 roku). Nie zmieni się również sposób udostępnienia turystycznego i przebieg szlaków na tym terenie.

Strefę buforową o charakterze ochronnym stanowią będą pozostałe lasy Bieszczadzkiego Parku Narodowego objęte ochroną ścisłą. Wpis obejmuje fragmenty lasów, położone w najbardziej niedostępnych zakątkach Parku, których naturalność została najwyżej oceniona w efekcie wieloaspektowej waloryzacji. Zwykle są to drzewostany przekraczające 140 lat, przy czym najstarszy zbadany buk na tym terenie liczy ponad 360 lat. Liczymy na to, że status światowego dziedzictwa UNESCO przyczyni się do rozpropagowania walorów przyrodniczych naszych lasów na arenie międzynarodowej. Największy ze zgłaszanych obiektów w Paśmie Granicznym sąsiaduje z terenami po stronie ukraińskiej (Stużycia) i słowackiej (Stużica) włączonymi na listę UNESCO już w 2007 roku.

Lipiec–Sierpień 2021

Niemal w każdą sobotę wakacji turyści odwiedzający BdPN mogli spotkać się na szlaku z pracownikami edukacji ekologicznej. Wakacyjna akcja informacyjno-edukacyjna: „Po co, dlaczego i jak daleko?” miała na celu propagowanie wiedzy o Parku oraz zasad bezpiecznego wędrowania po górach.

Lipiec–Sierpień 2021

W ramach wakacyjnej oferty edukacyjnej Bieszczadzkiego Parku Narodowego, w każdy piątek lipca i sierpnia realizowany był cykl zajęć edukacyjnych pod nazwą: „Przyr(g)oda na wyciągnięcie ręki”. Oferta skierowana była do grup rodzinnych, które spędzały wakacje w Bieszczadach i chciały wspólnie odkrywać bieszczadzką przyrodę pod okiem parkowych edukatorów. Zajęcia cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród rodzin z całej Polski. Każdy uczestnik otrzymywał mapę przygody, z którą eksplorował dolinę Wołosatego. Zajęcia kończyły się w Salce edukacyjnej BdPN w Wołosatem, gdzie wręczano pamiątkowe dyplomy oraz drobne parkowe wydawnictwa i gadżety.

07.08.2021

W Wołosatem zorganizowano obchody 48 urodzin Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Imprezę uświetnił występ harcerskiego zespołu wokalnie-instrumentalnego Wołosatki, który powstał rok później od Parku, w 1974 r. Na uczestników wydarzenia czekało też wiele innych atrakcji. Można było wstąpić do Salki edukacyjnej przy parkingu, by zrobić sobie pamiątkowe zdjęcie przy fotościance, obejrzyć diaporamę, czy napić się dobrej kawy lub herbaty. W Zachowawczej Stadninie Konia Huculskiego dzieci miały możliwość przejażdżki na koniach. Natomiast w zielonym namiocie BdPN pracownicy Parku animowali gry oraz zabawy przyrodnicze i udzielali informacji o Parku. Odbyły się również warsztaty

astronomiczne prowadzone w ramach projektu „Karpackie Gwiazdne Niebo”, m.in. przez teleskop można było zobaczyć zbliżenie tarczy słonecznej.

15.08.2021

W niedzielę 15 sierpnia Bieszczadzki Park Narodowy uczestniczył w Biegu Pamięci Żołnierzy Wyklętych -Tropem Wilczym, który odbył się w Ustrzykach Dolnych. Była to 9 edycja biegu. Oprócz przedstawicieli Parku, którzy w upale stanęli na starcie, przygotowano zostało stoisko informacyjno-edukacyjne, gdzie pracownicy działu edukacji prowadzili zabawy przyrodnicze, udzielali informacji o Parku oraz rozdawali drobne wydawnictwa i gadżety.

16–17.09.2021

W Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej BdPN w Suchych Rzekach odbyło się dwudniowe szkolenie dla pracowników przygranicznych parków narodowych – polskiego Bieszczadzkiego PN i słowackiego Parku Narodowego Połoniń. W ramach szkolenia odbyły się zajęcia teoretyczne i praktyczne na szlakach i ścieżkach przyrodniczych, mające na celu m.in. naukę nagrywania filmów i podcastów dla dzieci i rodzin, na potrzeby panelu internetowego. Szkolenie prowadził Krystian Tyrański – miłośnik dzikiej przyrody, podróżnik, prezenter radiowy oraz twórca programów edukacyjnych dla dzieci.

18.09.2021

W Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej BdPN w Wołosatem odbył się wernisaż wystawy polsko-słowackiego konkursu fotograficznego pn.: „Wokół Kremenarosa – CZŁOWIEK – PRZYRODA – KULTURA”. Jury dokonało przeglądu nadesłanych prac i przyznało następujące miejsca i wyróżnienia:

I miejsce – Adrian Czech, za pracę pt.: „Letnie mgły”

II miejsce – Marek Bednar, za pracę pt.: „Jesiennie”

III miejsce – Tibor Pavlisko, za pracę pt.: „Zubor v zime”

Wyróżnienia: Slavomir Gajdoš, za pracę pt.: „Biela tma” oraz Jerzy Łązniewski, za pracę pt.: „Bukowe Berdo”.

30.09–02.10.2021

W Krakowie odbyła się XIII Międzynarodowa Konferencja Parków Narodowych „Udostępnianie turystyczne obszarów przyrodniczo cennych”. Spotkanie miało miejsce w Kampusie 600-lecia odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego, w Instytucie Geografii i Gospodarki Przestrzennej. Wydarzenie było

współorganizowane przez Konsulat Generalny USA w Krakowie, Bieszczadzki Park Narodowy oraz Związek Pracodawców PPN. Tematy wystąpień koncentrowały się wokół zagadnień związanych z wpływem turystyki na otoczenie przyrodnicze szlaków turystycznych oraz rozwiązań dążących do ograniczenia antropopresji w obszarach udostępnianych do zwiedzania. W czasie spotkań i rozmów kularowych niejednokrotnie podkreślano konieczność współdziałania oraz wymiany doświadczeń. Wskazano również rolę, jaką odgrywa tworzenie platform w formie spotkań i konferencji, gdzie obecne są środowiska działające na rzecz ochrony przyrody, turystyki i parków narodowych. Uczestnicy konferencji złożyli wizytę w Bieszczadzkiem Parku Narodowym, gdzie odwiedzili Ośrodek Informacji i Edukacji Turystycznej w Lutowiskach, a także torfowisko wysokie w Tarnawie oraz podziwiali krajobrazy z wieży widokowej w Muczmem na szczycie Jeleniowatego. Zorganizowano też całodniową sesję terenową z przejściem szlakiem od Rozsypańca przez Halicz i Tarnicę do Wołosatego.

Wrzesień–Październik 2021

We wrześniowe i październikowe soboty realizowany był ogólnopolski projekt „EKOatleci w Parkach Narodowych”, organizowany przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska oraz Polski Związek Lekkiej Atletyki, we współpracy z parkami narodowymi. W ramach projektu dzieci wraz z rodzicami uczestniczyli w zajęciach sportowych na świeżym powietrzu, przeplatanych zajęciami edukacyjnymi o tematyce przyrodniczej.

14–17.10.2021

Publikacja „Bieszczadzki Park Narodowy i Park Narodowy Połoniny – osobliwości przyrodnicze i kulturowe” zdobyła I miejsce w 6. Międzynarodowym Konkursie „Najlepsze wydawnictwa o górach”, Kraków 2021”. Książka wydana została w trzech wersjach językowych (polskiej, słowackiej i angielskiej), przy współpracy ze słowackim Parkiem Narodowym Połoniny.

17.10.2021

W ramach szkolenia przewodników PTTK zorganizowano uroczyste przejście szlakiem z Bukowca do Sianek, połączone z omówieniem nowych obiektów i symbolicznym umieszczeniem w kaplicy Stroińskich dwóch obrazów autorstwa Antoniego Derwicha, długoletniego nadleśniczego BdPN. Podczas szkolenia odbyło się również poświęcenie cmentarza wojennego w Bukowcu i odnowionych nagrobków Stroińskich w Siankach.

Przy źródłach Sanu została wykonana polsko-słowacka tablica z opisem źródeł Sanu w aspekcie geograficznym, historycznym i kulturowym. W miejscach nieistniejących obiektów w Siankach wykonano dwie tablice zawierające wizualizację konturową dworu w Siankach (jako uzupełnienie istniejącej podmurówki) oraz nieistniejącej cerkwi. Nowością jest też tzw. „Peryskop”, będący formą obrotowego, metalowego prostopadłościanu wyposażonego w wizjer oraz układ optyczny. W środku peryskopu znajduje się nadrukowana panorama, wykonana na podstawie zdjęcia archiwalnego i pokazująca obiekty wraz z otoczeniem, istniejące przed II wojną światową.

22.10.2021

W Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej w Wołosatem odbyło się posiedzenie Rady Naukowej Bieszczadzkiego Parku Narodowego w nowym składzie. Rada została powołana Zarządzeniem Ministra Środowiska z dnia 25 sierpnia 2020 r. (Dziennik Urzędowy Ministra Środowiska z 2020 roku poz. 22). W posiedzeniu uczestniczyło jedenastu członków Rady. Spotkanie dotyczyło głównie zaopiniowania projektu zarządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie zadań ochronnych dla Bieszczadzkiego Parku Narodowego na lata 2022–2024. Po zgłoszeniu kilkunastu szczegółowych uwag Rada Naukowa jednogłośnie pozytywnie zaopiniowała przedłożony projekt. W drugiej części narady dyrektor Ryszard Prędki przedstawił informacje na temat bieżącej działalności Parku, ze szczególnym uwzględnieniem prowadzonych przez Park inwestycji oraz problemów udostępniania turystycznego. W godzinach popołudniowych odbyła się sesja terenowa na Przełęczy Bukowskiej.

23–24.10.2021

W Polańczyku, nad Jeziorem Solińskim, odbyło się wydarzenie sportowe pod nazwą: „III Bieszczadzki Weekend Biegowy Rysia 2021”. W trakcie zawodów pracownicy edukacyjni BdPN rozdawali drobne gadzety parkowe oraz ulotki dotyczące panelu dla dzieci “Odwiedź dzikie królestwo rysia Pędzelka”.

Listopad 2021

W ramach mikroprojektu pn. „U źródeł rzek pogranicza polsko-słowackiego – człowiek, przyroda i kultura” na szlaku transgranicznym „Wielka Rawka – Nova Sedlica” wykonano obudowę źródła pod Kremenarosem. Obudowę wykonano w formie miniaturowej dawnej pasterskiej koliby (szałas), zamykanej drzwiczkami z płaskorzeźbą pasterza.

2021

W roku 2021 kontynuowano prace związane z przebudową schroniska „Chatka Puchatka”. Wykonano drewnianą konstrukcję budynku z bali, pokrycie dachu wraz z obróbkami, rynnami i rurami spustowymi oraz kominy. W budynku głównym zamontowano zewnętrzną stolarkę okienną i drzwiową. W pomieszczeniach technicznych dokonano montażu pomp i elementów oczyszczalni ścieków. Zakończono prace związane z wykonaniem przyłącza wody i kanalizacji deszczowej. Rozpoczęto wykonywanie elementów zagospodarowania terenu wokół schroniska – powstał drewniany taras z zadaszoną wiatą, stanowiący architektoniczną całość z nowym budynkiem.

2021

W drugim roku trwania pandemii BdPN odnotował bardzo wysoką liczbę osób odwiedzających szlaki i ścieżki przyrodnicze. W roku 2020 zarejestrowano liczbę turystów wyższą o ponad 20% w stosunku do roku 2019 (najwyższą w historii pomiarów). W roku 2021 frekwencja wyniosła ponad 691 tys. osobowo-wojść, co było na poziomie porównywalnym z rokiem poprzednim.

2021

Przy parkingu obok stadniny koni w Wołosatem otwarta została Salka edukacyjna Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Czynna była w sezonie turystycznym. Salka ma stanowić dobrą alternatywą na niepogodę. Gdy deszcz psuje górskie plany turyści mogą tu zajrzeć, aby zgłębić wiedzę o Parku i bieszczadzkiej przyrodzie. Z myślą o dzieciach w salce przygotowano gry, zabawy, puzzle oraz miejsce do wykonywania i kolorowania rysunków.

2021

Kontynuowano realizację umowy pod nazwą „Remont, modernizacja i doposażenie Ośrodka Edukacji Ekologicznej wraz z Muzeum Przyrodniczym Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Ustrzykach Dolnych”. Bieszczadzki Park Narodowy otrzymał na ten cel dotację ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. W 2021 r. zostały wykonane roboty rozbiórkowe i demontaż starych instalacji. Roboty budowlane objęły w zasadzie odnowienie i modernizację w całości wnętrza budynku Ośrodka, ze zmianą ciągu komunikacyjnego w podpiwniczeniu i budowę szybu z windą. Została zakończona większość nowych instalacji, czyli: kanalizacyjna, wodociągowa, wentylacyjna i klimatyzacyjna, a także teletechniczna i techniki informacyjnej.

2021

Ścieżki przyrodnicze i spacerowe w BdPN, w roku 2021, zostały wzbogacone o nową infrastrukturę edukacyjną. Przy wejściu na ścieżkę przyrodniczą „Ustrzyki Górne – Wołosate”, na ścieżce spacerowo-rowerowej „Sokoliki” oraz na ścieżce transgranicznej Wielka Rawka-Nova Sedlica” (na Kremenarosie) zamontowano nowe tablice informacyjno-edukacyjne. Również przy źródłach Sanu zamontowano polsko-słowacką tablicę z opisem źródeł Sanu w aspekcie geograficznym, historycznym i kulturowym. Autorem projektu tablicy jest dr Wojciech Krukar – znawca tematu, który oprócz opisów zamieścił na tablicy zdjęcia archiwalne oraz fragmenty map historycznych. Przy parkingu na torfowisku Tarnawa i na Przełęczy Bukowskiej ustawiono tablice z panoramami widokowymi. Torfowiska w Tarnawie i Wołosatem zostały wyposażone w tabliczki zawierające opisy i zdjęcia 15 roślin torfowiskowych oraz wybranych zwierząt.

Stałe programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży w roku 2021:

Od 29 lat Bieszczadzki Park Narodowy realizuje w rocznych edycjach program edukacyjny dla szkół podstawowych pt. **„Zachowamy piękno i walory przyrodnicze Bieszczadów”**. W roku 2021 wzięło w nim udział 15 szkół, łącznie 168 uczniów. Jesienią odbyły się jednodniowe zajęcia terenowe na wybranych przez szkoły ścieżkach przyrodniczych. Młodzież poznawała przyrodę, historię regionu i zasady zwiedzania Parku oraz wykonywała dokumentację fotograficzną bieszczadzkiej przyrody, infrastruktury szlaków i ruchu turystycznego. Fotografie były niezbędne uczestnikom programu do przygotowania folderu konkursowego pt: „Z głową w górach”. Wiosną 2022 roku uczniowie ponownie spotkają się z pracownikami działu edukacji BdPN na jedno- lub dwudniowych wiosennych warsztatach terenowych z bazą w Terenowych Stacjach Edukacji Ekologicznej BdPN w Wołosatem lub w Suchych Rzekach. Będą mieć również możliwość wspólnej pracy nad projektem folderu. Najlepszy z nich zostanie wydany drukiem, a zwycięska szkoła otrzyma tytuł Medialnego Ambasadora Bieszczadzkiego Parku Narodowego.

W październiku zorganizowano konkurs edukacyjny dla uczniów szkół podstawowych pt. **„Zostań medialnym ambasadorem Bieszczadzkiego Parku Narodowego – dzikiego królestwa rysia Pędzelka”**. Zadanie konkursowe polegało na nagraniu podcastu o przyrodzie Parku. Konkurs adresowany był do uczniów klas 4–6 szkół podstawowych z województwa podkarpackiego, zainteresowanych przyrodą i jej ochroną. Jury konkursu wyłoniło 4 najciekawsze podcasty, przygotowane przez uczniów z S.P. nr 8 w Sanoku, S.P. w Zahutyńiu, S.P. nr 2 w Zagórzcu i S.P. w Tarnawie Dolnej. Zwycięskie szkoły otrzymały Certyfikat Medialnego Ambasadora Bieszczadzkiego Parku Narodowego, ważny przez rok,

oraz zostały objęte patronatem przez Bieszczadzki Park Narodowy. Młodzi ambasadory oprócz certyfikatów otrzymali również pamiątkowe koszulki i parkowe gadżety. Następnie uczniowie, pod przewodnictwem pracowników edukacyjnych BdPN, odbyli zajęcia na Połoninie Caryńskiej. Młodzież poznawała zasady zwiedzania Parku, odkrywała bieszczadzką przyrodę i sposoby jej ochrony.

W 2021 roku dobiegła końca 22 edycja programu „**Moje Bieszczady**”. Był to trudny rok ze względu na pandemię, co wpłynęło na realizację programu. W efekcie, spośród 14 zgłoszonych grup w programie, tylko sześciu szkołom udało się przeprowadzić zadania w ramach pakietu ćwiczeń i nadesłać sprawozdania.

W I i II kwartale 2021 r. zrealizowano XXVI edycję programu edukacyjnego BdPN dla przedszkolaków w wieku 5–6 lat, pt.: „**Kolorowe rozmowy z mieszkańcami naszej Ziemi**”. Tegoroczna edycja przybrała wyjątkową formę. Przyczyny były dwie: sytuacja epidemiczna oraz modernizacja Muzeum Przyrodniczego BdPN w Ustrzykach Dolnych i wyłączenie obiektu z użytkowania na czas prowadzonej inwestycji. Zajęcia odbyły się więc zdalnie, a opiekunowie grup przekazali do Ośrodka wykonane prace.

Nowe wydawnictwa BdPN:

Styczeń 2021

Opracowano internetową wersję bajki dla dzieci pt. „Przygoda wielka rysia Pędzelka – część 2”. Opowiada ona o nowych przygodach rysia Pędzelka, który odwiedza Park Narodowy „Połoniny” na Słowacji i zaprzyjaźnia się tam z wilczkiem Noskiem. Autorem bajki jest Krystian Tyrański, a ilustracje wykonał Lesław Kostulski. Kontynuacja przygód rysia Pędzelka powstała w ramach projektu pn. „O przyrodzie Bieszczadzkiego Parku Narodowego w zasięgu Internetu”. Bajka została umieszczona w nowym polsko-słowacko-angielskim panelu dla dzieci umieszczonym na stronach internetowych Bieszczadzkiego PN i PN Połoniny.

Luty 2021

W ramach polsko-słowackiej współpracy transgranicznej, ukazała się publikacja pt.: „Bieszczadzki Park Narodowy i Park Narodowy Połoniny – osobliwości przyrodnicze i kulturowe”. Książka ma charakter zarówno popularno-naukowy jak i albumowy, gdyż ilustrowana jest wieloma pięknymi fotografiami. Przybliżyła unikalną przyrodę dwóch parków narodowych sąsiadujących ze sobą na styku granic polskiej i słowackiej.

Marzec 2021

Ukazał się kolejny numer Internetowego Biuletynu BdPN. Bieżąca działalność Parku związana była przede wszystkim z ochroną przyrody, powszechną edukacją społeczeństwa oraz dbałością o udostępnianie naszego terenu dla różnych form turystyki. Wiele sił i środków zostało poświęconych inwestycjom w dwóch kluczowych miejscach: na Połoninie Wetlińskiej, przy przebudowie schronu tzw. „Chatki Puchatka”, oraz w Ustrzykach Dolnych, w których od roku przeprowadzany jest gruntowny remont Ośrodka Edukacji Ekologicznej i Muzeum Przyrodniczego. W 2021 roku Park otrzymał bardzo istotne wyróżnienie, jakim było przyznanie statusu Światowego Dziedzictwa Przyrodniczego UNESCO dla naszych 4 kompleksów lasów bukowych o charakterze pierwotnym, o łącznej powierzchni 3472 ha. To drugi tak wyróżniony obszar w naszym kraju. Biuletyn zawiera wiele ciekawych informacji i oryginalnych artykułów o charakterze popularno-naukowym.

Sierpień 2021

Latem BdPN wydał kalendarz przyrodniczy na nadchodzący 2022 r. Na 12 stronach kalendarza przedstawiono piękno bieszczadzkiej przyrody (krajobrazy, dziko żyjące zwierzęta i rośliny) krótko opisując prezentowaną tematykę zdjęć. Kalendarze wydano w dwóch formatach – większym i mniejszym.

Jesień 2021

Rozpoczęto opracowywanie kolejnego panelu edukacyjnego dla dzieci pt.: „Wokół Kremenarosa. Odwiedz dzikie królestwo rysia, wilka i salamandry”. Panel opracowano w trzech językach – polskim, słowackim i angielskim, i przystosowano go dla osób słabo widzących. Zawiera quizy, puzzle, kolorowanki, głosy zwierząt, opisy gatunków i słownik nazw roślin i zwierząt, najważniejsze atrakcje parków, zasady zwiedzania parków i bezpiecznego wędrowania po górach. W panelu zamieszczono również książeczkę – drugą część przygód rysia Pędzelka oraz wirtualne spacerunki po Bieszczadzkiem PN i PN Połoniny i panoramy widokowe. Panel udostępniono na stronach internetowych BdPN oraz PN Połoniny wiosną 2022 roku.

Grudzień 2021

Ukazał się 29 tom „Roczników Bieszczadzkich”. Periodyk, wydawany od 1993 roku, ma charakter regionalny i od początku istnienia związany był z coroczną konferencją Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”. Znaczną część artykułów stanowiły materiały pokonferencyjne, obejmujące

zarówno publikacje oryginalne, jak też teksty przeglądowe, metodyczne, czy też doniesienia. Ponieważ w roku 2020, z powodu pandemii COVID-19, nie odbyła się coroczna konferencja naukowa, a co za tym idzie nie spłynęły materiały pokonferencyjne, tom 29 z 2021 roku został wydany wyłącznie w formie elektronicznej (pdf). Opublikowano w nim 8 artykułów naukowych oraz 4 krótkie doniesienia.

W roku 2021 odeszli od nas:

Adam Leń (1957–2021) – W Bieszczadzkim Parku Narodowym przepracował ponad 25 lat życia, na etacie kierownika sekcji administracyjno-gospodarczej Ośrodka Edukacji Ekologicznej i Muzeum Przyrodniczego w Ustrzykach Dolnych. W swojej pracy przyczynił się do zrealizowania wielu warsztatów edukacyjnych, konferencji naukowych oraz posiedzeń Rady Parku. Współuczestniczył w powstawaniu licznych wydawnictw BdPN zajmując się ich składem oraz pisząc do nich kroniki wydarzeń. Z zamiłowania był przewodnikiem beskidzkim, regionalistą i wielkim miłośnikiem historii naszego regionu. Redagował artykuły w lokalnej prasie.

Aleksander Czarnik (1960–2021) – wieloletni podleśniczy który przepracował 25 lat w leśnictwie Tarnawa. Nadzorował obszar otwarty z pojedynczymi historycznymi zadrzewieniami oraz pamiątkami po kulturze materialnej regionu (krzyże przydrożne, bojkowskie cmentarze). Dzięki jego pracy te historyczne miejsca były zawsze zadbane, wykaszane i ogrodzone. Aleksander Czarnik nadzorował również prace związane z koszeniem mechanicznym terenów łąkowych na obszarze kilkuset hektarów.